

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

ASBÜ SOSYOKENT

SOSYAL BİLİMLER ALANINDA İHTİSASLAŞMIŞ
TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGESİ

ASBÜSiM
ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL İNOVASYON MERKEZİ

Sosyokent
ASBÜ

ASBÜ ÇALIŞMALARI - 3

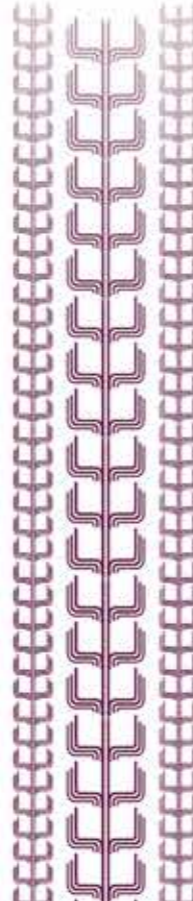
ANKARA 2018

ASBÜ ÇALIŞMALARI 1 : ULUSLARARIS İSLAMİ FİNANS VE KATILIM BANKACILIĞI
ASBÜ ÇALIŞMALARI 2 : MÜZELER AVLUSU
ASBÜ ÇALIŞMALARI 3 : ASBÜ SOSYOKENT

ASBÜ

www.asbu.edu.tr
Hükümet Meydanı No:2 Ulus/ANKARA
Tel: 0 312 596 44 44

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

ASBÜ SOSYOKENT

SOSYAL BİLİMLER ALANINDA İHTİSASLAŞMIŞ
TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGESİ

ASBÜSiM
ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL İNOVASYON MERKEZİ

Sosyokent
ASBÜ

ANKARA 2018

İçindekiler

04	SOSYAL İNOVASYON
06	SOSYAL GİRİŞİMCİLİK
09	NEDEN SOSYAL İNOVASYON
13	GİRİŞİMCİ VE YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE
14	İTERDİSİPLİNER YAKLAŞIM: PARADİGMA DEĞİŞİMİ
16	TOPLUMSAL SORUNLAR VE TOPLUMSAL KATKI
17	KAMUDA İNOVASYON
18	SOSYAL ETKİ ANALİZİ
19	REKABETÇİ TOPLUMLAR
20	SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMA ALTYAPISI
24	DÜNYADA VE TÜRKİYEDE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ
27	ASBÜ SOSYOKENT MODELİ
28	İŞBİRLİĞİ MODELİ VE YÖNETİMİ
34	TEMEL YETENEK VE İHTİSASLAŞMA
35	SAĞLIK
36	YOKSULLUK VE GELİR DAĞILIMINDAKİ EŞİTSİZLİK
37	EĞİTİM
38	KENTLEŞME VE ÇEVRE

Sosyokent, toplum için ortak fayda üretmeye istekli paydaşların, ortak paydada buluşma alanıdır,

Sosyokent, ekonomik olarak verimli kalkınma anlayışını sürdürülebilir bir kalkınmaya dönüştüren çevresel ve toplumsal boyutların eklenmesidir,

Sosyokent, "insanı yaşat ki devlet yaşasın" felsefesinin teknoloji geliştirme bölgesi kavramına uyarlanmasıdır,

Sosyokent, bilimsel çalışmaların, insana dokunan yanına yapılan güçlü bir vurgudur,

Sosyokent, sivil toplum, üniversite, devlet gibi birbirinden farklı aktörlerin, sosyal inovasyon ve sosyal girişimcilik ekseninde buluşma noktasıdır.

Sosyal İnovasyon

Her şeyin mümkün olduğu ve neredeyse hiçbir şeyin kesin olmadığı post-modern bir dünyada yaşamaktayız. Sosyal, çevresel ve demografik değişimler, tüm dünyada modern refah devletlerinin işleyişini ve sürdürülebilir kalkınma sürecini aksatmaktadır. İşsizlik, marjinalleşme, yoksulluk, artan eşitsizlik, bağımlılıklar, suç artışı, eğitime düşük katılım gibi konular tüm dünyada toplumların temel sorunları olmaya devam etmektedir. Toplumlar, bu temel sorunlara ilaveten son yıllarda yeni zorluklarla karşılaşmaya başlamışlardır. Göç ve entegrasyon sorunları, sosyal uyumun bozulmasına sebebiyet vererek mevcut kamu hizmetleri üzerinde ciddi baskılar oluşturmuştur. Hızla yaşanan bir nüfus varlığı, sağlık hizmetleri bütçesine önemli yükler getirmiştir. İklim değişikliği ve kaynakların kıtlığı, devletlere küresel düzeyde önemli zorluklar yaşatmaktadır.

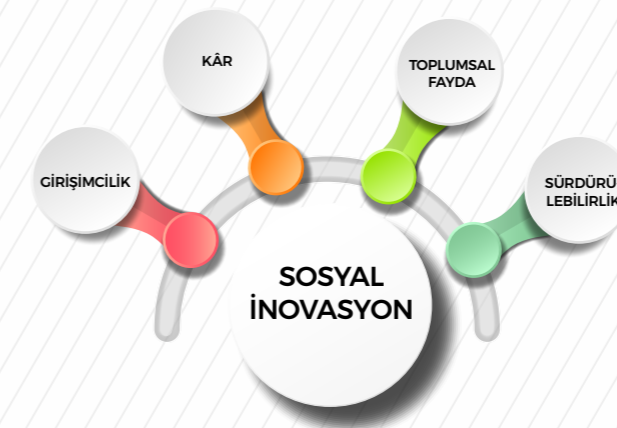
Yeni yaşam tarzları, obezite ve diyabet gibi kronik hastalıklarla ilgili problemler hükümet politikalarında alışılmadık dışında bir değişim beklentisi ortaya çıkarmıştır.

Tüm bu sorunların üstesinden gelinmesinde yeni yaklaşımlara her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Sosyal inovasyon ve sosyal girişimcilik kavramları böyle bir arka planda ortaya çıkmış ve toplumun her kesimi tarafından tartışılmaya başlanmıştır. Sosyal inovasyon "hem toplumsal ve ekonomik sorunlara hem de çevre sorunlarına etkin ve sürdürülebilir çözümler getiren yenilikçi fikirler üretmesi" olarak tanımlanabilir. Çok boyutlu bir kavram olan sosyal inovasyon toplumsal fayda, girişimcilik, sürdürülebilirlik ve kimi zaman kâr amacı gütmek gibi birçok konuyu bir arada ele almayı gerektirir. Sosyal inovasyonun toplumsal faydası, yukarıda bahsedilen yaşanan nüfus, göçmenler, işsizlik, iklim değişikliği, şehirleşme, gelir dağılımı adaletsizliği, sosyal dışlanma, engellilerin sorunları, eğitimde fırsat eşitliği gibi birçok konuda sadece kamu sektörü, özel sektör veya STK'ları öncelleyen yaklaşımlar yerine eklettik ve iş birliğini öncelleyen bir bakış açısıyla yenilikçi çözümler getirebilmesidir.

olan sosyal inovasyon toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlayacak ürün ve hizmetleri, süreçleri ve örgütsel yapıları kapsar. Bunların geliştirilmesi toplumda farklı aktörler arasında etkin bir iş birliği ve eşgüdümün sağlanmasını ile mümkün olmaktadır. Bu yaklaşım kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör arasında yeni ilişkilerin kurulması, var olan ilişkilerin güçlendirilmesi ve verimsiz çalıştığı düşünülenlerin gözden geçirilmesiyle sağlanabilir ve kalıcı hale getirilebilir. Ancak bu yolla günümüzde çok boyutlu bir hal alan toplumsal sorunlara yenilikçi çözümler üretilebilir.

Hem toplumsal ve ekonomik sorunlara hem de çevre sorunlarına etkin ve sürdürülebilir çözümler getirme konusunda etkin bir yöntem olduğu anlaşılan ve gün geçtikçe önemini artacağı düşünülen sosyal inovasyon, bireysel ve kurumsal olmak üzere iki boyuta sahiptir. Sosyal inovasyonun bireysel boyutu toplumsal sorunların çözümüne yönelik yenilikçi fikirleri olan girişimcilerin faaliyetlerine odaklanırken, kurumsal boyutu girişimcilik faaliyetlerinin bir çatı altında toplanmasını ve paydaşların toplumsal sorunların tespitinde ve çözümünde hem teorik hem de pratik bilgileri paylaşabilecekleri platformlarda bir araya gelmelerine odaklanmaktadır. Her iki durumda da sosyal inovasyon faaliyetlerinin temel aktörü sosyal girişimci dediğimiz aktörlerdir. Sosyal girişimci adından da anlaşılacağı üzere bir girişimciyi tanımlayan temel özelliklerin hepsine sahiptir. Bu yönüyle sosyal girişimciler hem yeni ürünler ve hizmetler geliştirerek hem de yeni ve iyileştirilmiş iş süreçleri ve örgütsel yapılar yoluyla finansal kazanç da sağlayabilirler. Girişimcinin bildiğimiz bu özelliklerine ek olarak sosyal girişimciler, finansal kazanç hedefinin yanında toplumsal sorunlara yenilikçi çözümler getirme motivasyonuna da sahiptirler. Faaliyetlerinde bu motivasyondan da beslenen sosyal girişimciler büyük ölçekli toplumsal dönüşüme katkı sağlamakta ve bu dönüşümün yarattığı muazzam pozitif dışsallıklar sosyal girişimcilik faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamaktadır.

Şekil 1: Sosyal İnovasyonun Temel Bileşenleri

Bilindiği gibi Oslo Kılavuzuna göre yenilik "işletme içi uygulamalarda, işyeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün (mal veya hizmet), veya süreç, yeni bir pazarlama yöntemi ya da yeni bir örgütsel yöntemin gerçekleştirilmesidir". Çok boyutlu bir kavram

Sosyal Girişimcilik

Bütün inovasyon faaliyetlerinde olduğu gibi sosyal inovasyonda da temel aktör girişimcidir. Sosyal girişimci, "toplumsal sorunlara çözüm getirme amacıyla hareket eden, yeni fikirler geliştirebilen, bu fikirleri girişime dönüştürebilen ve bu faaliyetlerinin sonucunda yeni ürün ve/veya hizmet üretebilen kişidir". Sosyal hizmet faaliyetlerinden farklı olarak sosyal girişimci, pek çok durumda sadece yardımlarla ayakta kalmayı tercih etmeyip sürdürülebilirlik amacıyla gelir getirci faaliyetlerde de bulunabilir. Diğer bir ifadeyle, sosyal girişimcilik kâr amacı gütmek değil toplumsal faydayı öncelemektir. Sosyal inovasyon ve girişimcilik bu yönleriyle sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen ülkeler için cazip görünmektedir.

Bu yönleriyle sosyal girişimcilik sosyal inovasyon kavramıyla yakından ilişkilidir. Girişimci, yeni mal, hizmet ya da süreçleri üreten ya da bu mal hizmet ya da süreçleri geliştiren, yeni üretim yöntemlerini geliştirip uygulayabilen, yeni organizasyonlar ve ağlar kurabilen, yeni pazarlara ulaşabilen, ham madde ya da diğer kaynakların sağlanabileceği yerleri keşfeden, yeni iş planlaması geliştiren kişidir. Sosyal girişimci ise burada sözü edilenden daha fazlasıdır. Sosyal girişimcinin tek motivasyonu kâr elde etmek değildir. Zira sosyal girişimci toplumsal faydayı da önemsemektedir. Bu da sosyal girişimciyi toplumsal sorunların çözümüne yönelik yenilikçi mal ve hizmetler, teknolojiler ve yöntemler geliştirmesi konusunda temel aktör yapar. Kısacası, kâr hedefinin yanı sıra toplumsal katkı da sosyal girişimcinin hedefleri arasındadır.

Sosyal girişimcilik kâr amacı gütmeyi dışlamamaktadır. Sosyal inovasyonun ve girişimciliğin mali boyutu bu faaliyetlerinin nasıl örgütlendiği ile ilişkilidir. Sosyal girişimciler kâr amacı gütmeyen misyon odaklı bir yapıda örgütlenebilecekleri gibi, kâr amacı güden faaliyetleri ve toplumsal sorunların çözümünü hedefleyen faaliyetleri eş zamanlı olarak yapabilirler. Bu, sosyal girişimcinin pek çok durumda kendi kendine yeterli mali yapıda olmayı tercih etmesiyle ilgilidir. Burada amaç sosyal girişimcilik faaliyetlerinin sürdürülebilir kılınmasıdır.

"Sosyal girişimcilik, içinde bulunduğu toplumsal yapı ve kültürden beslenir. Sosyokent, sosyal girişimciliğin özendirilmesi ve desteklenmesi için gerekli altyapıyı sunar."

Bu tür faaliyetlerin sürdürülebilir kılınması, yani mali açıdan bağımsızlık, bazı durumlarda kâr amacı gütmeyi de beraberinde getirmektedir. Kısacası, gelir arttırıcı faaliyetlerde bulunmak için sadece kamu ve özel sektör yardımlarına başvuran sosyal girişimcinin faaliyetlerinin sürdürülebilir olamama riski vardır.

Teorik tartışmalar bir yana sosyal inovasyon örneklerinin her geçen gün arttığı ve hatta toplumsal gelişmişlik düzeyinin göstergelerinden biri olarak sosyal inovasyon yapabilme becerisinin ortaya çıkmaya başladığı görülmektedir. Uygulamalar ve sosyal girişimciliğin pratik boyutu, bu bağlamda, teorik tartışmaların önünde ilerlemektedir. Literatüre bakıldığında, gerekli finansal desteklerle birlikte halihazırda uğraştığı işi geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunanların ve görece küçük ölçekli işler yürütenlerin sosyal girişimcilik konusunda daha başarılı oldukları görülmektedir. Bunun yanı sıra sosyal girişimcilik, aynı zamanda içinde bulunduğu toplumsal yapıdan ve kültürden de beslenir. Başka bir deyişle içinde bulunduğu kültür, sosyal girişimciyi etkiler ve yönlendirir. Bu nedenle, sosyal girişimcileri kurumsal bir çatı altında bir araya getirecek olan Sosyokent, sosyal girişimciliği güdüleyecek bir kurumsal kültür sunmalı ve girişimciliği özendirici bir yapıya sahip olmalıdır.

Sosyal inovasyon ve sosyal girişimcilik toplumu ilgilendiren her konuda çözüm sunma potansiyeline sahip olmakla birlikte, günümüzde sosyal inovasyon ve

sosyal girişimciliğin daha çok sağlık ve eğitim sektörlerinde yenilikçi çözümler sunduğu öne sürülebilir.

Bununla birlikte bu iki kavramın farklı alanlara sirayet etmesi ve gün geçtikçe yaygınlaşması tüm hızıyla devam etmektedir. Bir girişimcilik veya inovasyon faaliyetinin "sosyal" olarak nitelendirilebilmesi için:

► Sözkonusu faaliyette toplumsal fayda olmalıdır. Bu özellik sosyal inovasyonu firma verimliliğinin artırılması amaçlı inovasyondan ayırmaktadır. Yani sosyal ve ekonomik etkinin dengeli bir şekilde paylaşıldığı girişimcilik türü sosyal olarak nitelendirilmektedir.

► Bilinen inovasyon faaliyetlerinde olduğu gibi sosyal inovasyonda da aktörler arasında yeni ilişkilerin kurulması ve sektörler arası bağların güçlendirilmesi (kamu, özel sektör, STK'lar, üniversiteler vs.) başarılı bir sosyal inovasyonun temel özellikleridir. Bu yönüyle açıktır ki sosyal girişimci piyasayı ve var olan iktisadi ilişkileri de dikkate almak zorundadır.

Yani paydaşların ihtiyaçlarının, taleplerinin ve isteklerinin iyi anlaşılması başarılı bir sosyal girişim için kritik öneme sahiptir.

Sosyal inovasyon ve sosyal girişimcilik üzerine odaklanacak bir teknoloji geliştirme bölgesi (Sosyokent), kâr amacına yönelik girişimcilik faaliyetlerini ve dolayısıyla da sosyal inovasyonu desteklemelidir. Bunun için, ASBÜ bünyesinde sosyal girişimcilik alanında farkındalığı artıracak altyapının kurulması ve bu tür faaliyetlerin artırılması gerekmektedir. Aynı zamanda aralarında çok yetersiz düzeyde veya hiç etkileşim olmamış kamu kurumları, sivil toplum örgütleri, özel sektör ve üniversiteler güçlü bir ortaklık yapısında bir araya getirilmelidir.

"Dünyanın diğer büyük ekonomilerinde olduğu gibi, ülkemizde de sosyal meselelerin çözümüne yönelik yenilikçi arayışlara yoğunlaşmak, bir lüks değil ihtiyaçtır."

Neden Sosyal İnovasyon?

Göç ve şehirleşme sorunları, artan gelir dağılım eşitsizliği, işsizlik, iş sistemlerindeki değişim, toplumsal yapıdaki hızlı değişim, artan depresyon oranları, doğanın tahrip edilmesi gibi karmaşık bazı sosyal sorunlar bütün kurum ve kuruluşları (devlet, özel sektör, STK, aile vb.) ilgilendirmektedir. Bu karmaşık sorunları çözmek için kamunun veya piyasanın bilinen çözüm araçları her ne kadar gerekli olsa da yeterli olamamaktadır.

Devlet tarafından üretilen sosyal politikaların birçoğu işlevsel olmakla birlikte, bu politikaların maliyeti aşırı derecede yüksek olmaktadır. Sosyal sorunlar artmasına rağmen, 2008 ekonomik krizi ile dünya genelinde devletlerin sosyal politikalara ayırabildiği bütçe artmamış, hatta bazı konulara ayrılan bütçe azalmıştır. Diğer bir ifade ile sürekli yeni toplumsal sorunlarla yüz yüze kalan dünyamızda, toplumsal sorunlara en az geçmişteki kadar bütçe ayrılması bir ihtiyaçken, standart yöntem ve araçlarla çeşitliliği artan toplumsal sorunlarla baş edilemediği de bir gerçektir. Bu da sosyal sorunlara, devletin yanında farklı paydaş ve aktörlerin de katkı sağlamasını ve bu yolla karmaşık sorunlara çözüm aranması gerektiği sonucunu beraberinde getirmektedir.

Çünkü klasik politikalar ve yaklaşımlar tek başlarına sürdürülebilir çözümler oluşturamamaktadır. Her ne kadar ülkemizde sosyal koruma harcamaları artış eğiliminde olsa da, bu harcamaların artması kamu borç stokunu artırdığından kamu bütçesini zorlamakta ve bahsettiğimiz sürdürülebilirlik problemlerini ortaya çıkarmaktadır. Dünyanın diğer büyük ekonomilerinde olduğu gibi, ülkemizde de sosyal sorunların çözümüne yönelik yenilikçi arayışlara yoğunlaşmak, bir lüks değil ihtiyaçtır.

İnovatif ürünlerin sadece teknolojik bir çıktı olmasının ötesine geçerek, insan odaklı olmasını sağlamak...

Çevre kirliliği, suç oranlarındaki artış, trafik kazaları gibi sosyal maliyetleri büyük olan sorunlar ile mücadelede, önleyici tedbirler ya da koruyucu uygulamalar hayata geçirildiğinde daha işlevsel bir sorun çözme yöntemi devreye girmektedir. Bilindiği gibi bir hastalığı önlemek, tedavi etmekten çok daha az maliyetli ve kolaydır! Ne var ki, kimi zaman önleyici tedbirlerin benimsenmesindeki başarı oranları çok düşük kalmakta ve sosyal boyutu eksik kalan teknik inovasyonlar davranış değişikliğine dönüşmemektedir. Bu durum da sorunların çözümü için toplumsal olanı da kapsayacak bir biçimde yeni yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Dünyamız bilgi iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemenin etkisiyle ekonomik ve sosyal bir dönüşüm geçirmektedir. Bu dönüşüm, teknolojinin yardımıyla bireylerin bilgiye ulaşma maliyetini düşürmekte ve insanların önemli gördükleri sosyal sorunlar için bir araya gelip organize olmasını çok kolaylaştırmaktadır. İnsanların bazen sanal platformlarda bir araya gelmesiyle birçok sosyal soruna çözüm bulunabilmesi yeni bir sosyal etkileşim sürecini de beraberinde getirmektedir. Bu yenilikler, hem kamu kurumlarının hem de özel sektörün geleneksel işlevselliğini koruyabilmeleri için, toplumun farklı katmanlarından gelen bireylerin taleplerine kulak vermelerini gerektirmektedir. Yani, inovatif ürünler sadece teknolojik bir çıktı olmanın ötesine geçerek, insan odaklı sorunlara ve taleplere çözüm üreten ürünlere dönüşmesini zorunlu kılmaktadır. Bu yeni kamu yönetimi formlarını ve yeni bir ekonomiyi ortaya çıkarmaktadır.

Sosyal İnovasyonun Kurumsallaşması ve ASBÜ-SİM

Dünyanın güçlü ekonomilerinin sosyal inovasyon konusunda hem sivil toplum hem de devlet destekli çok sayıda kurumsal yapıya olanak tanıdıkları görülmektedir.

Ülkemizde halihazırda sosyal inovasyon konusunda çalışan sınırlı sayıda kurum bulunmaktadır. Ankara'da ise bu yönüyle öne çıkan az sayıda kurumdan biri olan Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi bünyesinde 4 Aralık 2016 yılından bu yana Sosyal İnovasyon, Uygulama ve Araştırma Merkezidir faaliyetlerini sürdürmektedir. Kuruluş amaçları arasında sosyal inovasyon alanında disiplinlerarası araştırma, uygulama ve politika geliştirme çalışmaları için ortak bir platform oluşturmak, toplumsal sorunlara yenilikçi çözüm önerileri sunmak, inovasyon, değişim ve dönüşüm alanlarında somut toplumsal çıktısı olan akademik araştırma odaklı projeler üretmek, etkin bir işbirliği ve paydaş ağı kurarak, sosyal inovasyon konusunda sürdürülebilir bir arayüz işlevi görmek, Ankara'nın ve Türkiye'nin zengin sosyal birikim ve kültürel varlığını geliştirmeye, bireylere eşit ve kaliteli yaşam sunulmasına ve sosyal uyumun güçlendirilmesine katkı sunmak bulunmaktadır.

Çünkü bir hastalığı önlemek onu tedavi etmekten çok daha az maliyetli ve kolaydır!

Bu merkez, sosyal inovasyon konusunda farkındalık yaratma ve artırma çalışmalarının yanı sıra, toplumsal ve ekonomik meselelerin çözümüne katkı sunmak isteyen farklı paydaşları içeren etkin bir ağ oluşturulması yönünde de faaliyetlerine hız vermektedir.

Merkez, eğitim faaliyetlerinin yanında sosyal problemlerin çözümüne yönelik yeni projeler geliştirmekte, proje üretmek isteyen sivil toplum kuruluşlarına ve devlet kurumlarına gönüllü danışmanlık hizmeti vermektedir. Merkez bünyesinde diğer bir faaliyet alanı da sosyal inovasyon konusunda altyapı geliştirme çalışmalarıdır. Ayrıca, yine Sosyal İnovasyon, Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde, sosyal inovasyon alanında ihtisaslaşmış bir teknoloji geliştirme bölgesi kurulması fikrinin analiz edildiği detaylı bir fizibilite raporu, Ankara Kalkınma Ajansının Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında hazırlanmıştır. Ankara'nın başkent olmasından kaynaklı konumu, güçlü insan kaynakları ve yenilikçilik potansiyeli, rekabetçi sanayisi, kamu kurumlarının merkezinde yer aldığı jeopolitik yanı dolayısıyla kamu politikalarının üretildiği merkez olması, çok sesli sivil toplum altyapısı ve ulaşılabilirlik açısından ülkenin kalbinde yer alması gibi hususlar, Ankara'da sosyal inovasyon alanında ihtisaslaşmış bir teknoloji geliştirme bölgesinin kurulmasının işlevsel olacağı sonucunu doğurmuştur.

Girişimci & Yenilikçi Üniversite

Günümüzde üniversitelere yönelik paradigma değişimi, toplumsal beklenti odaklı bir konumlandırmayı gerektirmektedir. Üçüncü jenerasyon üniversite tanımlanmasında, girişimci üniversite vurgusu öne çıkmaktadır. Bilgi üretimi ve eğitim faaliyetlerinde üniversitenin doğrudan topluma katkı sağlaması üniversitenin girişimciliği olarak görülmektedir. Toplumsal katkı olarak, toplumun gündelik işleyişinde üniversitenin aktif bir paydaş olması aynı zamanda üniversitenin toplumun gelecek perspektifinin belirlenmesinde önemli bir rol oynamasına imkan vermektedir.

Üniversitede bilimsel bilginin üretilmesinin yanında yeni fikirlerin ortaya çıkmasını ve gelişmesini sağlayacak gerekli mekanizmaları da kurgulaması günümüzde üniversitelerden beklenmektedir. Üniversitelerde bilgi ve teknoloji transfer ofislerinin kurulması, üretilen bilgi ve fikirlerin toplumun faydasına sunulması bağlamında projelendirilmesi ve ticarileştirilmesi süreçlerinin tasarlanmasını ve geliştirilmesini sağlamaktadır. Üniversitelerde veya onların desteğiyle kurulan, kullanıcı ve girişimcileri bir araya getirecek ve aralarındaki iletişimi güçlendirecek sosyal inovasyona dair altyapı birimleri ve kuluçka merkezleri bu tür ilişkilerin geliştirilmesine yöneliktir. Bu bağlamda sosyal inovasyon merkezlerinin bir hub olarak konumlandırılması çok yaygındır. Bu yolla sosyal inovasyon merkezleri karmaşık sosyal sorunların hem tespit edilmesi hem de çözümüne yönelik faaliyetlerin kamu, özel sektör ve STK'ların bir araya getirildiği platformlar aracılığı ile yürütüldüğü çatı kurumlara dönüşmektedir. Bu faaliyetlerin üniversite bünyesinde bir çatı altında yürütülmesi sunulan danışmanlık faaliyetleri ile de ilişkilidir. Özellikle özel sektörde faaliyet gösteren firmaların inovasyonun sosyal ve ekonomik boyutları konusundaki

danışmanlık ihtiyaçları, bireysel ilişkiler yerine bu merkezler aracılığı ile daha etkin bir şekilde yürütülmektedir. Bu bağlamda üniversiteler sosyal bilimlerin ekonomi, psikoloji, antropoloji ve sosyoloji gibi sosyal inovasyon ve girişimciliği ilgilendiren çeşitli alanlarında firmalara danışmanlık hizmeti sunmaktadırlar. Örneğin Singapur Social Innovation Park, Chatterbox ile sosyal girişimcileri ve ihtiyaç sahiplerini desteklemekte, atölye çalışmalarında ve tartışma toplantılarında bu grupları bir araya getirmekte ve böylece hem kamu hem de STK katılımıyla iktisadi, toplumsal ve çevresel sorunlara ilişkin yenilikçi fikirler ve projeler üretilmesine katkı sağlamaktadır. Bu gibi örnekler aslında ulusal ve uluslararası düzeyde yeni ağlar ve ilişkiler kurmanın hem finansal kaynaklara hem de yenilikçi fikirlere ulaşmada ne gibi yardımları olabileceğini ve paydaşların ne gibi roller üstlenebileceğini ortaya koymaktadır.

İnterdisipliner Yaklaşım: Paradigma Değişimi

Sürdürülebilir bir kalkınma vizyonu için yalnızca sanayi, fen bilimleri ve sağlık alanlarında kalkınma yeterli olmayıp, sosyal ve beşeri alanlar ve hatta çevreyle ilgili alanlarda kalkınmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bunu sağlamanın yolu ise sosyal bilimlerde araştırma geliştirme kapasitesini güçlendirmek ve bu alanlardaki faaliyetleri arttırmaktan geçmektedir. Sosyal bilimlerde Ar&Ge odaklı yeni ürün, süreç, yöntem ve modelleri geliştirmek ve bulguları test etmek için dünyada "yeni sosyal bilimler araştırma altyapısı" yaklaşımı kullanılmaya başlamıştır. Özellikle gelişmiş ülkelerde, hızla gelişen ve önemi daha fazla kavranan sosyal inovasyona yoğunlaşan Ar&Ge faaliyetleri hem pozitif sosyal etkiyi hem de finansal getiriye uyumlaştıran bir yaklaşımın uzantısıdır.

Bu paradigma değişimi sonucunda interdisipliner bir yaklaşımla mühendislik, fen bilimleri ve sağlık alanlarının katkısı sağlanacak ve bu alanlardan

bilim insanlarının ve girişimcilerin de sosyal sorunların çözümüne yönelik ürün, süreç ya da yöntem geliştirmelerine katkı sunmalarının önü açılacaktır. Bu anlamda, Fen Bilimleri ve diğer alanlar ile Sosyal Bilimler alanında yapılan çalışmalar birbirinin rakibi değil, tamamlayıcı konumundadır. Sahada yapılan çalışmalar ışığında görülmüştür ki, toplumun ve insanın ihtiyaçlarından bağımsız bir biçimde ortaya çıkan ve yalnızca teknik inovasyona dayalı buluşların hem pazarlama süreçleri hem de sorun çözme kabiliyetleri önemli biçimde sınırlıdır. Bu bağlamda, toplumsal sorunları ve ihtiyaçları doğru tahlil eden; ürünlerin üretim, pazarlama ve yaygınlaşma süreçlerinde sosyal bilimlerden destek alan inovatif girişimlerin hem ekonomik hem de toplumsal katma değer potansiyeli daha yüksektir.

Fen Bilimlerinin egemen olduğu inovasyon kavramı, daha çok mühendislik ve tıp gibi teknik alanların etkisinde kalmış veya öyle algılanmıştır. İnovasyonun ihmal edilen sosyal yönü, işbirliği, güven, resmi olmayan ilişkiler gibi örgütsel ve yönetsel bir yaklaşımla temsil edilmiştir. Sosyal gelişim ve toplumsal ilerlemenin önündeki temel engellerden birisi, sosyal bilimcilerin buluş sürecinde aktif rol almamış olmalarıdır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında özellikle sosyologlar tarafından sosyal teknoloji, sosyal buluş, sosyal mühendislik ve nihayetinde yönetim bilimciler tarafından sosyal inovasyon gibi kavramlar kullanılmaya başlanmıştır. Radikal bir dönüşümü temsil eden bu süreçler sonucunda günümüzde Sosyal Bilimlerin sadece eleştiren, pasif bir rolden ziyade bizzat buluş sürecinde rol alması gerektiğine yönelik güçlü bir inanç yerleşmiştir. Toplumsal dönüşüm için, sosyal bilimlerin yapısal bir değişiklikten geçerek yaratıcı yeni bir yaklaşımıyla daha aktif ve katılımcı bir konuma sahip olması hedeflenmiştir.

Araştırmanın tasarımı ile ilgili tercih ve yöntem, şeffaf ve doğrulanabilir biçimde ortaya konduğu sürece araştırmaların bilimselliğini zedelememekle birlikte, çıkacak sonuçların doğasına ilişkin birtakım etkilere

yol açmaktadır. Hangi konunun seçileceği ve seçilen konulara olan yaklaşım açısı (kısacası neye, ne zaman ve hangi kriterler dahilinde bakıldığı) nasıl sonuçlara ulaşılabileceğini etkilemekte bu da sosyal bilimler alanında büyük ölçekli çalışmaları ve rutin ölçümleri yapan kurumların ve ülkelerin aslında bilimsel bilgi ile birlikte algılanan gerçekliği üretme konusunda da söz sahibi olduğunu kabul etmek demektir. Nihayetinde, sosyal bilimler açısından bilimsel bilgiye ev sahipliği yapan Kuzey Amerika ve Avrupa'nın, uluslararası politikada söz sahibi olması da tesadüfi değildir. Bu bağlamda, ülkelerin bilimsel yöntemler kullanılarak üretilen bilgiden sapmadan fakat kendi araştırma tasarımını oluşturacak kabiliyette bilgi üretme ve bilimsel bilgi geliştirme altyapılarına ihtiyaç duydukları kuşku götürmez bir gerçektir. Böyle bir araştırma altyapısının stratejik önemi, sadece üniversitemizin değil ülkemizin stratejik öncelikleriyle de örtüşmektedir.

Fen Bilimleri ile Sosyal Bilimler alanında yapılan çalışmalar birbirinin rakibi değil, tamamlayıcıdır.

Toplumsal Sorunlar & Toplumsal Katkı

Ekonomik aktörler arasında fiziksel yakınlığı sağlayan sanayi bölgelerinde olduğu gibi 1950'li yıllarda kurulmaya başlayan bilim parklarıyla üniversite ile toplum aktörleri arasındaki fiziksel ortak altyapı imkanı sağlanarak bilimsel bilginin ticarileştirmesini sağlayan akademik girişimcilik kapasitesi geliştirilmiştir. 1980'li yıllardan itibaren sayıları oldukça artan bu bilim parkları ile dünyadaki inovasyon kapasitesi hızlı bir şekilde gelişerek bölgesel ve küresel rekabetin yapısını değiştirecek yeni bir ekonomi düzenine yol açmıştır. Bilgi ekonomisi olarak tanımlanan bu yeni ekonomik düzen, küresel ölçekli imalat markalarının değil yüksek teknolojiye dayalı girişim ve markaların hakim olduğu rekabet anlayışını doğurmuştur. Stanford Üniversitesi tarafından 1950 yılında kurulmaya başlanan Silikon Vadisi, 1960 yılında MIT Tech Square ve 1970 yılında kurulan Cambridge Bilim Parkı gibi tanınmış park ölçeğinden Fransa ve Japonya'da geliştirilen bilim şehri projelerinden sonra daha odaklı ve küçük ölçekli hızlandırıcılar ve kuluçka merkezleri olarak yapılandırılan bilim birimleri, teknoloji transfer merkezleri ve laboratuvarlar üniversitelerdeki girişimcilik kapasitesini destekleyici araştırma altyapısı mekanizmaları olarak görülebilir.

Üniversitelerin topluma katkısı bağlamında, sorun çözme ve inovasyon kapasitesi yeni bir rol olarak tanımlanmaktadır. Eğitim ve temel araştırma gibi üniversitelerin geleneksel odağı, üçlü sarmal olarak tanımlanan üniversite-sanayi-kamu işbirliği veya ulusal ve bölgesel inovasyon sistemleri çerçevesinde girişimci üniversite odağına doğru evrilerken toplumsal ve ekonomik anlamda pozitif değer üretmeye başlamıştır. Bu paradigma değişimi, üniversite ile toplum arasında güven, ortak değer, bilişsel yakınlık ve dolayısıyla paylaşılan ortak fiziksel alanların oluşmasına yol açmıştır.

Kamuda İnovasyon

İnovasyon konusunun günümüzde sadece özel sektör ile sınırlı tutulması yaklaşımı terk edilmekte ve ülkelerin kalkınması için yalnızca özel sektöre odaklanan bakış açısı yetersiz görülmektedir. Daha geniş bir inovasyon yaklaşımı ile teknoloji ve araştırma odaklılığın sadece imalat sanayinde ve hizmet sektöründe değil aynı zamanda kamu sektöründe de gerçekleştirilebileceği ve özellikle ekolojik ve sosyal inovasyonların kapsam dahilinde olduğu öne sürülmektedir.

Nüfusun artması, teknolojik gelişmeler, ihtiyaçların farklılaşması ve toplumsal sorunların çeşitlilik kazanması ile tek başına klasik kamu politikaları ile güncel sorunların çözülmesi mümkün görünmemektedir. Böylelikle, kamu sektöründe inovasyonun önemi artmakta, tüm dünyada toplumsal sorunların çözümü için yeni yaklaşımlara her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

Hükümet politikalarında, kamu hizmetlerinde inovasyona öncelik verilmektedir.

Kamuda sosyal inovasyonun birçok boyutu bulunmaktadır. Kamu hizmetlerinin geleneksel yöntemlerden farklı olarak teknoloji tabanlı

meşruiyet, sürdürülebilirlik, demokratik değerlerin korunması, katılımcılığın ve şeffaflığın desteklenmesi ve inovasyonun vatandaşların doğrudan sorunlarının çözümüne katkı sunulması.

sistemler aracılığıyla sunulması, hükümetlerin sundukları hizmetlerin etkinliği artırmak adına yeni teknolojilerin geliştirilmesine ya da kamuya adapte edilmesi gibi bileşenler içeren kamuda inovasyon, uygunluk mantığı adıyla tanımlanan siyasi ve toplumsal şartları göz önünde bulundurarak kararlar alınmasını da içermektedir. Burada kast edilen uygunluk biçimi, meşruiyet, sürdürülebilirlik, demokratik değerlerin korunması, katılımcılığın ve şeffaflığın desteklenmesi ve inovasyonun vatandaşların doğrudan sorunlarının çözümüne katkı sunması gibi faktörleri kapsamaktadır.

Sosyal Etki Analizi

Toplumsal sorunların çözümü için geliştirilen yöntemler, yeni politikalar, uygulamalar, hizmetler her zaman beklenen sonucu doğurmayabilir. Toplumu ilgilendiren yeni projelerin, süreçlerin ve politikaların, uygulamaya geçilmeden önce oluşabilecek toplumsal yansımalarının bağımsız biçimde yapılması ve toplumun beklenti, ihtiyaç ve önceliklerine göre gerekli tadilatların ya da düzenlemelerin hayata geçirildikten sonra uygulamaya konulması, yeni uygulamaların daha başarılı ve istenen sonuçlar doğurması için önem arz etmektedir.

Bütüncül bir sosyal etki analizinde, ekonomik, demografik, çevresel ve kültürel etkiler analiz edilirken, risk değerlendirmesi yapılır ve proje programı ve politikalar değerlendirilir.

Yeni uygulamaların, tüm toplum kesimlerine yayılmadan önce pilot uygulamalarının yapılarak, uygulamanın olumlu ve olumsuz yönlerinin objektif biçimde ortaya konması, pozitif sosyal dönüşümün sağlanması için önemli bir süreçtir. Bu ölçümlenimin, tamamen bağımsız, güçlü bilimsel altyapısı olan bir kurum tarafından yapılması ise sonuçların güvenilirliği açısından önemli bir faktördür. Bütüncül bir sosyal etki analizinde, ekonomik, demografik, çevresel ve kültürel etkiler analiz edilirken, risk değerlendirmesi yapılır ve proje programı ve politikalar değerlendirilir. Ayrıca yapılacak uygulamadan kırılgan grupların (azınlıklar, göçmenler vb) olumlu ya da olumsuz biçimde etkilenip etkilenmeyeceğine bakılır. Uygulamanın gelecekte potansiyel olarak suç oranlarında, hastalıklarda, uyuşmazlıklarda vb artışa neden olup olmayacağı tespit edilir.

Rekabetçi Toplamlar

İstikrarlı bir büyüme trendi yakalamış olan ve dünyanın en büyük yirmi ekonomisinden biri olan ülkemizin, rekabetçi toplum olmanın ana unsurlarından biri olan yapısal reformların desteklenmesi, Onuncu Kalkınma Planında vurgulanan önemli bir husustur. Yapısal reformlarla ortaya konmak istenen temel hedef, ülkemizin rekabetçiliğini artırmaya katkı sunacak bölgesel rekabetçiliğin, özel sektör ve firmaların rekabetçiliğinin güçlendirilmesidir. Bu süreç, sürekli dönüşüm halindeki küresel koşullara uyum sağlayacak mekanizmalara adaptasyonu, yerel ihtiyaç ve beklentileri göz önünde bulundurarak yapmayı öngörmektedir.

2023 yılına dünyanın en büyük on ekonomisinden biri olarak girmeyi hedefleyen ve halihazırda dünyanın en büyük 17. ekonomisi olan ülkemiz, Dünya Ekonomik Forumunun 2015-2016 Küresel Rekabetçilik Raporuna göre rekabetçilik düzeyi açısından 140 ülke arasında 51. sırada yer almaktadır. Bu durum da ülkemizdeki rekabetçilik düzeyinin artırılması ihtiyacını beraberinde getirmektedir. İstikrarlı büyümenin sürdürülmesi ancak rekabetçilik düzeyinin de geliştirilmesiyle mümkündür. Bu minvalde, firma düzeyinden başlayarak, akademik bilgi ile toplumsal talepleri bir araya getirerek, çözüm ortaklığı geliştirecek kurumsal yapılara ihtiyaç duyulmaktadır. Ortaya konacak Sosyokent modeli, yalnızca bir yenilik üretme alanı değil aynı zamanda bu yeniliklerin ticarileşmesine ve sektörel rekabetin küresel ölçekte ivme kazanmasına fırsat tanıyacak nitelikte olacaktır.

İstikrarlı büyümenin sürdürülmesi ancak rekabetçilik düzeyinin de geliştirilmesiyle mümkündür.

BIG DATA VISUALISATION

Sosyal Bilimler Araştırma Altyapısı

Yeni ürün, süreç, yöntem ve modelleri geliştirmek üzere sosyal bilimlerde Ar&Ge faaliyetlerini gerçekleştirmek ve geliştirilen hipotezleri test etmek için sosyal bilimlerde yeni araştırma altyapıları kullanılmaya ve geliştirilmeye başlanmıştır. Özellikle gelişmiş ülkelerde hızla yükselen ve önemi kavranan sosyal inovasyon odaklı Ar&Ge faaliyetleri hem sosyal etkiyi hem de finansal getiriye uyumlaştıran bir işletmecilik anlayışının uzantısıdır.

Kurumsal bir çatı altında paydaşların bir araya getirilmesini kapsayan araştırma altyapısı kavramı ile birbiriyle etkileşim halindeki çeşitli araştırma laboratuvarlarının yanı sıra, ortak insan kaynakları havuzu, ortak sosyal alanlar, araştırma merkezleri ve paydaşların (kamu, özel sektör ve STK'lar) birlikte yeni fikirler geliştireceği bütüncül bir yapı kastedilmektedir. Bu yapı; işbirliğini, inovasyonu ve fikri mülkiyet haklarının korunmasını teşvik ederken, aynı zamanda ortak alt yapılar sayesinde maliyetleri de düşürmektedir.

Sosyal inovasyon odaklı ve çeşitli paydaşların yer aldığı bu kompleks yapıda sosyal fayda gözetilerek, toplumsal sorunların çözüm yollarına ilişkin yenilikçi çözümler üretilecek, bu çözüm yolları test edilecek ve geleceğe ilişkin modellemeler yapılarak, politika yapıcılara karar alma süreçlerinde bilimsel danışmanlık sağlanacaktır. Sosyal bilimler araştırma altyapısını gerekli kılan başlıca faktörler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Sosyal bilimlerde büyük ölçekli, rutin aralıklarla ve güvenilir yöntemlerle yapılan anket çalışmalarının gittikçe önem kazanması,
- Beşeri bilimlerdeki metin, tarihi belge ve görsellerin dijitalleştirilmesi,
- Klasik Filolojiden Eski Tarihe, Dil Bilimlerinden Davranış Bilimlerine kadar Sosyal Bilimlerin çeşitli alanlarında laboratuvar ortamına ve araçlarına ihtiyaç duyulan araştırmaların önem kazanması,
- Sosyal Bilimlerde ülke sınırlarını aşan işbirliklerine ve disiplinlerarası çalışmalara ortam sağlayacak arayüzlere ihtiyaç duyulması.

“Bu yapı işbirliğini, inovasyonu ve fikri mülkiyet haklarının korunmasını teşvik ederken, aynı zamanda ortak alt yapılar sayesinde maliyetleri de düşürmektedir.”

Sosyal Bilimler alanında, ekonomik simülasyonlardan, nörolingüistik ve psikolingüistik gibi laboratuvarı zorunlu kılan alanların yanında, kırsal ve kentsel kalkınma alanında da aracı ve algılayıcılar aracılığı ile demografik ölçümlerin yapıldığı, fonksiyonel imaj oluşturulan ve klasik laboratuvar anlayışının ötesinde arkeometrik tahminlerin de üretildiği çalışma alanlarına gerek duyulmaktadır.

Burada sözü edilen yapıda interdisipliner bir yaklaşımla Mühendislik ve Sağlık alanlarının katkısı sağlanacak ve o alanlardan da bilim

Sadece katma değeri
yüksek bilgi değil,
aynı zamanda topluma
değer katan bilgi üretimi...

insanlarının ve girişimcilerin sosyal sorunların çözümüne yönelik ürün, süreç ya da yöntem geliştirmelerine katkı sunmaları sağlanacaktır. Bu anlamda, Fen Bilimleri ve diğer alanlar ile Sosyal Bilimler konusunda yapılan çalışmalar birbirinin rakibi değil, tamamlayıcısı konumundadır. Ülkelerin bilimsel yöntemden sapmadan fakat kendi araştırma tasarımını oluşturacak kabiliyette birtakım bilim üretme ve bilim geliştirme altyapılarına ihtiyaç duydukları kuşku götürmez bir gerçektir. Politik bağımsızlığın konsolidasyonunda ekonomik bağımsızlığın yanında bilimsel özerklik de önemli yer tutmaktadır. Böyle bir araştırma altyapısının stratejik önemi, hem Türkiye'nin 2023 hedefleri ile hem de ASBÜ'nün stratejik öncelikleriyle örtüşmektedir. Sosyal bilimler alanında yapacağı araştırmalarla ülkenin geleceğine ışık tutmayı ve araştırma evrenine katkıda bulunmayı; araştırma, eğitim ve hizmet alanındaki üretimini toplum yararına sunmayı amaçlayan misyonu ile ASBÜ, farklılaşma stratejisine uygun olarak, uygulamalı sosyal bilimler alanında dünya çapında etkin bir konum elde ederek, ülkemizin dünya Sosyal Bilimler geleneğine katkı sunması için gereken araştırma altyapısı bileşenleri, Sosyokent bünyesindeki ar-ge laboratuvarları ile ortaya konulacaktır.

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi bir araştırma üniversitesi olarak kurulmuştur. Araştırma üniversitelerinde,

- Lisans eğitimi ile lisans üstü eğitime verilen önem eş değer taşımakta,
- Nitelikli bilimsel araştırmalar yürütülmekte,
- Nitelikli yayınlar çıkarılmakta,
- Teorik ve uygulamaya dönük yenilikler üretilip topluma fayda sağlayacak şekilde hayata geçirilmektedir.

Sosyal bilimler alanında yapacağı araştırmalarla ülkenin geleceğine ışık tutmayı ve araştırma evrenine katkıda bulunmayı; araştırma, eğitim ve hizmet alanındaki üretimini toplum yararına sunmayı amaçlayan misyonu ile ASBÜ, farklılaşma stratejisine uygun olarak, uygulamalı sosyal bilimler alanında dünya çapında etkin bir konum elde ederek, ülkemizin dünya Sosyal Bilimler geleneğine katkı sunan bir yapıda olması için gereken çalışma altyapısı bileşenlerini kurmayı hedeflemektedir.

Dünya'da ve Türkiye'de Teknoloji Geliştirme Bölgeleri

Bir ülke, bölge veya şehirde inovasyon sistemi resmi bir kurumsal alanı, bununla bağlantılı olarak inovasyon kültürü de resmi olmayan kurumsal bir alanı ifade etmektedir. Sosyal inovasyonun kurumsallaşması, hem resmi hem de resmi olmayan boyutları içermektedir. Kurumlar arasındaki etkileşimin yoğun olduğu ve buna bağlı olarak belirsizliğin azaldığı ülkelerde sözleşmelere bağlılık yüksektir. Bu durumda aktörler uzmanlaşmaya, yatırım yapmaya, daha karmaşık işlemleri üstlenmeye, bilgi paylaşımına daha istekli olurlar. Ekonomik, politik ve sosyal kurumlar arasındaki etkileşimin yoğunluğu belirsizliğin azalmasıyla doğru orantılıdır. Bir başka ifadeyle, sözleşmelere bağlılık, güven, bilgiye yatırım ve paylaşımın olduğu ülkelerde hem işlem maliyetleri hem de üretim maliyetleri daha düşük olur ve böylece bir ülke içindeki iş faaliyetlerine girişmenin kârlılığı da yüksek olur. Küresel bir güç olma vizyonuna uygun olarak, Türkiye, 2023 hedeflerinde de belirtildiği gibi milli gelirin 2 trilyon dolara, ihracatın 500 milyar dolara çıktığı dünyanın en büyük on ekonomisinden biri olma yolunda, kurumsal sürdürülebilirliğe ve buna uygun yapısal reformlara önem veren bir ülkedir. Bu anlamda, dünyadaki sosyal inovasyon altyapıları, Türkiye için göz önünde bulundurulması ve incelenmesi gereken fakat bire bir kopyalamak yerine yerel ihtiyaç ve beklentilere uygun olarak ülkemizin kendi özgün modelini ortaya koymasına esin kaynağı olabilecek altyapılardır.

Bir ülkede, bölgede ya da şehirde sosyal inovasyon kapasitesinin artırılması, tek başına firmaların, kurumların ya da sivil toplum örgütlerinin inovasyonundan ziyade, her bir birimin bilgiyi elde edip paylaşmalarını, çözümsemeleri ve iş süreçlerine yenilik olarak

Bir ülkede, bölgede ya da şehirde sosyal inovasyon kapasitesinin artırılması, tek başına firmaların, kurumların ya da sivil toplum örgütlerinin inovasyonundan ziyade, her bir birimin bilgiyi elde edip paylaşmalarını, çözümsemeleri ve iş süreçlerine yenilik olarak katma süreçlerini içermektedir.

katma süreçlerini içermektedir. Bu anlamda, her ülke için sosyal inovasyon, kolektif ve toplumsal bir süreci ifade etmektedir. Bu süreç içinde siyasi otoritenin oluşturduğu vizyon çerçevesinde, devlet kurumlarının, firmaların ve sivil toplum örgütlerinin birbirleri arasında etkin bilgi ve kaynak paylaşımı gerçekleşmektedir. Sosyal inovasyonun bir ülkede veya şehirde bir sisteme dönüşmesi (formel bir kurumsal alanı oluşturması) için her şeyden önce sosyal inovasyon faaliyetlerinin kurumsal bir çatı altında toplanmasını ve bu yolla sosyal girişimciliğin desteklenmesini gerektirir.

Sosyal inovasyonun kurumsal bir çatı altında toplandığı ve sosyal girişimciliğin bu sayede desteklendiği resmi kurumsal alanların nasıl inşa edileceği konusunda örnek alınabilecek

dünyada farklı modeller mevcuttur. Sosyal inovasyonun kurumsallaşmasını iki eksende incelemek mümkündür: Birincisi kuruluş ve işleyiş yöntemi, ikincisi ise etkinlik yani performans eksenidir.

Kuruluş ve işleyiş yönetimi açısından, genel eğilimi dört kategoride incelemek mümkündür:

(1) Oldukça kompleks bir yapıda, çeşitli laboratuvarların, simülasyon merkezlerinin, iş birliği ağlarının vb. bulunduğu ve bir teknokent gibi işleyen Sosyokent'ler modeli.

(2) Daha az karmaşık fakat iş birliklerine açık, eğitimin yanında yeni projeler ve ürünler ortaya koyan, iş birlikleri geliştiren hub'lar modeli.

(3) Bir üniversite bünyesinde faaliyet gösteren ve eğitim, danışmanlık ve yer yer somut proje yürütme fonksiyonu da üstlenen araştırma ve uygulama merkezleri modeli.

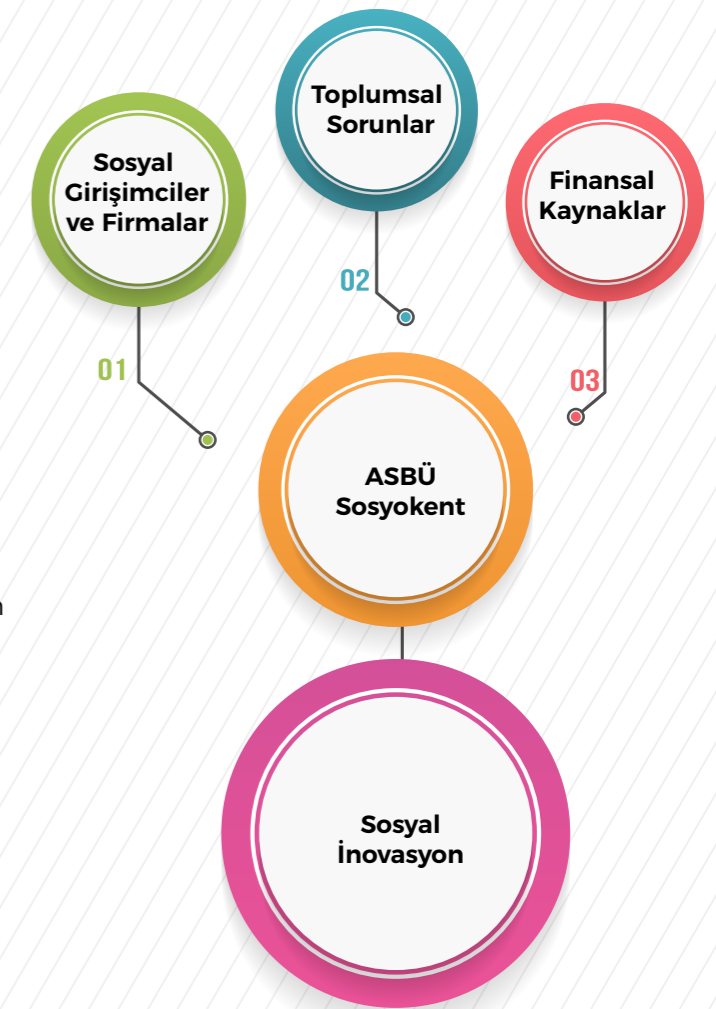
(4) devlet destekli ajanslardır.

Öte yandan performans açısından bakıldığında hub, Sosyokent ve üniversite merkezlerinin daha işlevsel olduğu, üniversitelerin yer aldığı modellerin bilimsel verileri somut çıktıya dönüştürme konusunda daha avantajlı hale geldikleri gözlemlenmektedir. Bu merkezler günümüzde daha çok Amerika ve Batı Avrupa'da bulunmakla birlikte bunlara ek olarak Asya kıtasında da Sosyokent yapılanmaları mevcuttur.

ASBÜ Sosyokent Modeli

ASBÜ Sosyokent, Türkiye'nin ve bölgenin toplumsal sorunlarının çözümüne katkı sağlamak amacıyla sosyal inovasyon ve girişimcilik konularında uzmanlaşmış bir teknoloji geliştirme bölgesidir. Sosyokent, toplumsal sorunlara yenilikçi fikirler üreten girişimcileri ve bu sorunlara çözüm arayan toplum kesimlerini kurumsal bir çatı altında bir araya getirmektedir. Bu bağlamda, Sosyokent'in paydaşları; toplumsal sorunların çözümüne yönelik faaliyetlerde bulunan kurumlar (kamu kurumları, belediyeler, STK'lar vb.), yenilikçi fikirler üretebilme potansiyeline sahip olan girişimciler ve firmalar, son olarak da fon sağlayıcı kuruluşlardır (kamu sektörü, kitle fonlaması, uluslararası fonlar, risk sermayesi, melek yatırımcılar vb.).

Sosyokent, sosyal inovasyon faaliyetlerinin sistematik bir şekilde yürütülmesine ve dolayısıyla paydaşların daha verimli bir şekilde etkileşmesine yönelik olarak bünyesinde barındırdığı merkezler, laboratuvarlar ve destek ofisleriyle hizmet vermektedir. Bu hizmetler bir yandan girişimcilere üniversitenin sosyal bilimler alt yapısından faydalanma imkânı vermekte (Sosyal Etki Analizi Laboratuvarı, Sürdürülebilir Kamu Hizmeti Laboratuvarı) bir yandan da ürünlerin ve hizmetlerin geliştirilmesi (Proje Kapasitesi Geliştirme Merkezi) ve ticarileştirilmesi (Bilgi Transferi Ofisi) aşamalarında katkı sağlamaktadır.

Şekil 2 ASBÜ Sosyokent ve Paydaşları

İşbirliği Modeli ve Yönetimi

“Sosyokent, mevcut TGB’lerin oluşturduğu ekonomik ve teknolojik faydaya katkı yapmakla beraber, asıl olarak toplumsal sorunlara dokunan ve çözüm odaklı bir teknoloji geliştirme süreci sunacaktır.”)

Sosyokent modeli, temel aktörler arasında etkin işbirliğinin geliştirilmesi ve bu ilişkilerin yönetimi ile koordinasyonunu belirleyen temel unsurlar üzerinden oluşturulmuştur.

Bu bağlamda model tasarımı iki temel bileşene dayanmaktadır:

- Kurumsal Altyapı
- Yerel İhtiyaçlar

Kurumsal Altyapı

Sosyokent bünyesinde kurulacak olan araştırma ve uygulama merkezleri, teorik ve uygulamalı laboratuvarlar ve çeşitli ofisler ile koordine edilecektir. Sosyokent’in temel yetenek ve ihtisaslaşma alanlarındaki faaliyetlerin hangi yapılar ve arayüzler aracılığı ile Sosyokent modelinin tasarımında yer alacaktır. Sosyokent bünyesinde araştırma altyapısında yer alacak olan hizmet ve yapılar şu şekildedir:

- Sosyal İnovasyon Merkezi (ASBÜ-SİM)
- Sosyal Alan Geliştirme Hizmetleri
- Destek Merkezleri Mekanizmaları
- Teorik ve Uygulamalı Laboratuvar

Hizmetler

- Kuluçka ve Uluslararası Hub Hizmetleri
- Bilgi Transfer Ofisi (BTO) ve Hizmetleri

İşbirliği Yönetimi

İşletmelerin temel hedefi küresel pazarlarda işbirliği yoluyla rekabet avantajına sahip olmaktır. Ülkemizdeki işbirliği kabiliyeti ve kapasitesi geliştirilmeye ihtiyaç duymaktadır. Sosyokent bünyesinde sunulacak hizmetler ve tasarlanan merkezler/ laboratuvarlar ve ofisler, bu işbirliği olgusunun geliştirilmesine yönelik faaliyette bulunacaktır.

Sosyokent, dahili ve harici olarak çeşitli işbirliği mekanizmalarının sürekli geliştirilmesi ve yönetilmesine odaklanacaktır. İhtiyaç duyulan eşgüdüm ve işbirliğinin dört alanda kurgulanması öngörülmektedir:

1. Sosyokentte İşletmeler Arası İş Birliği

Sosyokent, çeşitli düzeylerde kendini gösteren bu işbirliği yetersizliklerini çözmeye yönelik bir altyapı sistemi kurarak diğer teknoloji geliştirme bölgelerinden farklılaşacaktır. TGB'lerde kendini gösteren firmalararası işbirliği sorunlarına, Sosyokent bünyesinde sunulacak olan sosyal alan geliştirme hizmetleri ile çözüm bulunmaya çalışılacaktır. Bu faaliyetler hem sosyal altyapı hem de fiziki altyapının geliştirilmesi ile ilişkili olup Sosyokent bünyesinde bulunan firmalara sadece görünür iktisadi avantajlar değil bilgi paylaşımında, fikir ve ürün üretiminde sağlayacağı eşgüdüm ile sürdürülebilir büyüme konusunda da avantajlar sağlayacaktır.

2. Sosyokentte Üniversite-Sanayi İşbirliği

Sosyokent geliştirme sürecinde yapılan çalıştay ve mülakatlarda dile getirilen bir başka işbirliği eksikliği TGB'lerin üniversite-sanayi ilişkilerini yeterince geliştirmediği yönündedir. Sosyokent, bu bağlamda proje bazlı faaliyetler ile üniversite ve işletmeler arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesini sağlayacaktır. Aynı zamanda ortak insan kaynakları havuzu ile tasarım, toplumsal etki ölçümü, hukuki danışmanlık gibi tek başına firmaların personel istihdam etmesinin işlevsel olmayacağı birçok alanda ortak hizmet kiralama imkanı sunulacaktır.

Bu da firmalar ile üniversite arasındaki işbirliğini güçlendirecektir. Eğitim ve laboratuvar hizmetlerinin sunulmasında üniversite insan kaynağı etkin bir şekilde kullanılacak ve bu yolla sosyal inovasyon ve girişimcilik alanında yeni fikirlerin üretilmesinde üniversite bünyesinde var olan sosyal bilimler disiplinlerinin katkılarından azami ölçüde yararlanılacaktır.

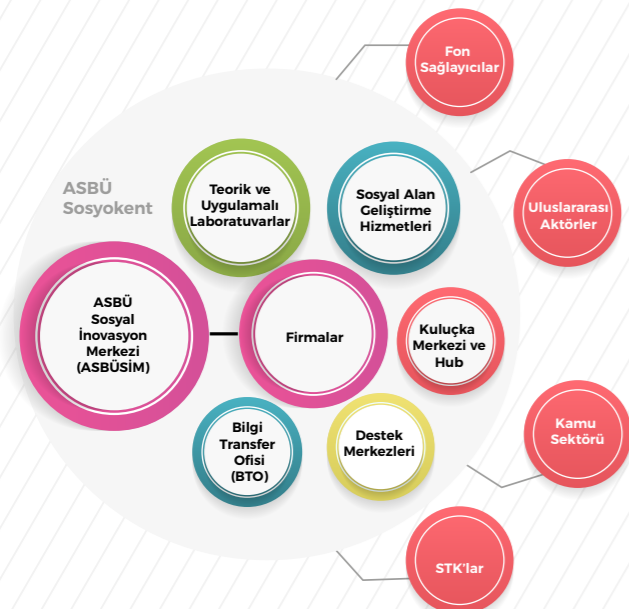
3. Sosyokent'te Bölgesel/Ulusal Aktörlerle İş Birlikleri

Ulusal ölçekte kurulacak işbirlikleri kamu, özel sektör ve STK'larla ilişkilerin nasıl tanımlanacağı ve ne tür kurumsal mekanizmalar geliştirileceği ile ilgilidir. Dünyada sosyal inovasyon ve girişimcilik alanında ulusal ölçekte işbirlikleri kurulmasında sosyal etki laboratuvarlarının önemi çok açıktır. Bu bağlamda kamu, belediyeler, STK'lar ve özel sektörü bir çatı altında toplayan ve sosyal sorunların çözümüne yönelik yeni fikirlerin geliştirildiği sosyal etki laboratuvarları etkin bir şekilde Sosyokent bünyesinde kullanılacaktır.

Sosyal inovasyon ve girişimcilik doğası gereği kamu kurumları ve belediyeler ile iç içe olmayı gerektirmektedir. Sosyokent, hem sunduğu eğitim faaliyetleri hem de danışmanlık faaliyetleri ile kamu ile ilişkilerin geliştirildiği ve bu bilginin yine Sosyokentte özel sektör işletmelerine aktarıldığı bir ara yüz hizmeti sunacaktır.

4. Sosyokent'te Uluslararası Aktörlerle İşbirlikleri

Uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesine yönelik olarak Sosyokent, uluslararası aktörlerle kuracağı iş birlikleri, yürüteceği ortak projeler ve düzenleyeceği akademik faaliyetler ile ön plana çıkacaktır. Bu bağlamda hedef Sosyokent'in uluslararası bir hub haline getirilmesidir. Danışmanlık hizmetleri, proje bazlı değişim programları, eğitim programları ve uluslararası standartlarda sunulacak olan teorik ve uygulamalı laboratuvar faaliyetleri aracılığı ile dünyadaki sosyal inovasyon merkezleri ile ilişkilerin geliştirilmesi ve kurulan bu ilişkiler aracılığı ile sosyal girişimcilik faaliyetlerinde bulunan firmalara yeni işbirlikleri imkanlarının sunulması, yanı sıra eğitim ve proje desteği verilmesi hedeflenmektedir.

Şekil 3: ASBÜ Sosyokent İşbirliği Modeli ve Ana Aktörler

“Sosyokent bünyesinde kurulacak olan sosyal ve fiziki altyapı, ekonomik avantajların yanında bilgi paylaşımında, fikir ve ürün üretiminde sağlayacağı eşgüdüm ile sürdürülebilir büyüme konusunda da avantajlar sağlayacaktır”

Sosyokent Modeli'nin Yaratacağı Katma Değer

* Ülke ve bölgenin ekonomik, teknolojik, sosyal ve kültürel gelişmesine olası katkıları
Arz ve talep yönlü göstergeler ışığında yapılan analizler Ankara'nın arz yönlü (pozitif) göstergelerinin oldukça güçlü olduğunu buna ek olarak da ülkemiz genelinde talep yönlü (negatif) göstergeleri oluşturan sosyal problemlerin birçoğunun çözümünün kamusal araçların ve kaynakların etkin kullanımından geçtiğini ortaya koymaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti konumundaki Ankara, sosyal, iktisadi ve çevresel problemlere çözüm üretilen merkez olma özelliğini korumaktadır. Hâlihazırda bölgede var olan entelektüel sermayenin doğru bir sosyal inovasyon ve girişimcilik politikası ile toplumsal fayda üretecek şekilde kullanılması ve mevcut altyapılar ve kurumlara ek olarak bu faaliyetlerin Sosyokent gibi bütüncül kurumsal bir çatı altında tasarlanarak toplumsal faydaya dönüşmesi sağlanmalıdır. Ankara'da kurulacak bir Sosyokent, Ankara'nın hem kamusal politika üretim merkezi olması hem de jeopolitik konumu sayesinde sosyal ve iktisadi alanda ortaya konacak yenilikçi çözüm önerilerinin ve ürünlerin ülkenin tümüne kolayca yayılmasını sağlayacak ve böylece karmaşıklığı nedeniyle kamu ve özel sektörün tek başına yetmediği birçok alanda çözüm üretici potansiyele sahip olacaktır. Sosyokent'in bölgenin katma değerli ürün oluşturma potansiyelini artıracığı, hâlihazırda ülke çapında lokomotif konumunda olan Ar-Ge potansiyelini sosyal

sorunlara duyarlı, toplumsal faydası ölçülen, hem iç hem de dış piyasalarda pazarlanabilirliği yüksek ve fikri mülkiyet hakları (telif hakkı, patent, ticari sır vb.) hukuki koruma altına alınmış bir inovasyon faaliyetine dönüştürmeye yardımcı olacaktır. Böylelikle mevcut durumda teknoloji gelişme bölgelerinin sağladığı ekonomik ve teknolojik faydaya katkı yapmakla beraber, asıl olarak toplumsal sorunlara dokunan ve çözüm odaklı bir teknoloji geliştirme süreci sunacaktır.

Girişimci kaynakları olarak ASBÜ ve diğer üniversitemizin öğrenci ve akademisyenleri, gençler, vb. doğru biçimde kanalize edilerek bölgenin girişimcilik potansiyeli geliştirilecek, sosyal girişimcilik kapasitesi artırılabilecektir. Öte yandan eğitim, araştırma ve üniversite konusunda ülke çapında en iddialı bölgelerden bir tanesi olan TR51 bölgesine böyle bir yapıyı kazandırmak aynı zamanda bölgenin sosyal inovasyon ve girişimcilik alanlarında rekabet edebilirliğini güçlendirecek, sosyal dokusuna ilişkin problemlerin öncelikle ve ivedilikle çözülmesine katkı sağlayacaktır.

Sosyokent'in eklektik ve çok katmanlı yapısı, hem multidisipliner bir yaklaşımla ürünlerin öncesinde ve sonrasında toplumsal etkisinin ölçülmesini hem de ortak insan kaynakları havuzu ile tasarım, hukuki danışmanlık, entelektüel hakların korunması gibi alanlarda ileri teknoloji üretmek isteyen firmaların ortak altyapıya kolaylıkla ve ekonomik biçimde erişmesini sağlayacaktır.

* İşbirliği yapılacak kurum ve kuruluşların yapacakları olası katkıları:

Girişimciler, Sosyokent'in teorik ve uygulamalı laboratuvarlarda vereceği hizmetlerde akademisyen desteğiyle sosyal etki değerlendirme faaliyetlerine aktif katkı sağlayacaklardır. Ayrıca Ankara'daki düşünce kuruluşları ile ortak projeler gerçekleştirebilecek ve bu yolla rekabetçiliklerini geliştirebileceklerdir.

Kamu kurumları özellikle de bakanlıklar Sosyokent'in önemli paydaşlarıdır. Bakanlıklar ile eğitim alanlarında işbirliği sağlanabileceği gibi bir çok projede destek de alınabilecektir. Kamu kurumları ile ayrıca toplumsal sorunların tespiti, veri temini gibi alanlarda da işbirliği yapılabilecektir. Ayrıca, kamu ile iş birliği daha ileri aşamalara taşınabilir ve kamunun tasarladığı sosyal inovasyon ve girişimcilik alanındaki projelere yönelik hem öncesinde (ex-ante) hem de sonrasında (ex-post) simülasyon ve etki analizi çalışmaları ile ortak çalışmalar yapılabilecektir.

Doğal, kültürel ve tarihi değerlere duyarlılığı gerçekleştirilecek projeler:

Sosyokent'in kurulması düşünülen Ulus bölgesi aynı zamanda Ankara'nın tarihi ve turistik alanlarından bir tanesidir. 1920'li yılların sonunda oluşturulan Jansen planından bu yana korunmaya çalışılan fakat kaçak yapılaşma neticesinde tarihi dokusu zarar görmüş olan bu bölge, son zamanlarda koruma altına alınarak ve gerekli restorasyonlar yapılarak tekrar eski haline döndürülmeye çalışılmaktadır.

ASBÜ'nün bu bölgede kurulmuş olması da aslında bu bölgenin dokusuna katkı sunmak amacıyla yapılan önemli bir yatırımdır. Sosyokent'in bu bölgede kurulması da Ulus'un eski prestijini yeniden kazanması için önemlidir. Ayrıca kurulacak alanda yasa dışı çalışanlar, göçmenler, evsizler vb. farklı dezavantajlı sosyal gruplar bulunmaktadır. ASBÜ-SİM bünyesinde yürütülen bir araştırmada bölgenin sosyal projeler konusundaki ciddi ihtiyaçları tespit edilmiştir. Kurulacak Sosyokent ile sosyal sorunların çözümünde yenilikçi yöntemler geliştirilmesi için güçlü bir altyapı ve ağ kurulacaktır.

* Ar-Ge Arz ve Talep Analizi

Bölge her ne kadar Ar-Ge ve inovasyon kapasitesi açısından güçlü olsa da sosyal inovasyon ve girişimcilik kapasitesinin istenilen seviyede olmadığı Sosyokent Fizibilite Raporu araştırmasında tespit edilmiştir. Bu bağlamda sosyal inovasyon ve girişimciliğe dolayısıyla da sosyal Ar-Ge'ye duyulan ihtiyaç açıktır. Sosyokent bu alanda kurumsallaşmış olarak faaliyet gösterecek ilk yapı olduğu için kamu, özel sektör ve STK'lardan gelen talep yüksek olacaktır. Sosyal inovasyon ve girişimcilik faaliyetlerini geleneksel girişimcilik faaliyetlerinden ayıran bir özelliği pozitif dışsallıkların (positive externalities) fazla olmasıdır. Bu tür faaliyetler hem girişimci firmalar için hem de dışsallıklar sonucu bölge ve ülkemiz için iktisadi faydası fazla olacaktır. Sosyokent'in faaliyetlerinden sadece bünyesinde bulunan firmalar değil kamu ve STK'lar da yararlanacaktır.

* Yeni ve ileri teknoloji üretilebilirliğini ve geliştirilebilirliğinin irdelenmesi

Ankara, en başarılı teknoloji geliştirme bölgeleri sıralamalarında ilk üçte, 3 teknolojik geliştirme bölgesi ile temsil edilen bir bölgedir. Bu bağlamda, Türkiye'nin en iddialı teknoloji geliştirme potansiyeline sahip olduğu ileri sürülebilir. Öte yandan kendi içinde öncü üniversiteleri, TÜBİTAK, TÜBA, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu gibi bilim, teknoloji ve araştırma-geliştirme faaliyetlerinin koordinasyonunun yapıldığı bir merkez olması nedeni ile Ankara'nın ciddi bir potansiyeli bulunmaktadır.

"Sosyokent, Ulus'un eski prestijini yeniden kazanması için önemlidir!"

Sosyokent, var olan teknoloji geliştirme bölgelerinin zayıf ya da geliştirilmesi gerektiği düşünülen birkaç yönünü destekleyen bir model öngörmektedir. Bunlardan birincisi, mevcut teknoloji geliştirme bölgelerinde üretilen ileri ve/veya yenilikçi teknolojilerin her zaman alıcısının bulunamamasıdır.

Sosyokent'in ortaya koyduğu model, her şeyden önce mevcut sosyal sorunların tespit ve çözümüne yönelik olacağı için, yapılacak araştırma ve geliştirmelerin ve üretilecek yeni teknolojilerin sonuç odaklı, işlevsel ve ticarileştirilebilir olmaları öncülünü içerecektir. Ar-Ge'nin toplumsal sorunlara dokunacak sonuçlar doğurması ve bunların ekonomiye kazandırılması hem ekonomik hem de sosyal anlamda göz önünde tutulması gereken bir katma değerdir.

Sosyokent'in eklektik ve çok katmanlı yapısı ile hem multidisipliner bir yaklaşımla ürünlerin öncesinde ve sonrasında toplumsal etkisinin ölçülmesini hem de ortak insan kaynakları havuzu ile tasarım, hukuki danışmanlık, entelektüel hakların korunması vb. alanlarda ileri teknoloji üretmek isteyen firmaların ortak altyapıya kolaylıkla ve ekonomik biçimde erişmesini sağlayacaktır. Yine diğer teknoloji geliştirme bölgelerinde eksik olan sosyal etkileşimi güçlendirecek altyapı mekanizmaları, Sosyokent'te istihdam edilecek olan personelin iş motivasyonunu ve yaratıcılığını artırmaya ve iş yerlerine ilişkin memnuniyetlerini yükseltmeye yönelik olacaktır.

TEMEL YETENEK & İHTİSASLAŞMA

Sosyal inovasyon ve girişimcilik alanında ihtisaslaşma ve temel yeteneklerin geliştirilmesi temelde ülkenin ihtiyaçlarıyla bağlantılıdır. Bölgemizde ve ülkemizde ne tür ekonomik, sosyal ve çevreyle ilgili sorunların olduğu ve dolayısıyla Sosyokent'in ihtiyaca yönelik olarak geliştireceği temel yetenekler ve ihtisaslaşacağı konular/alanlar hem bölge analizinde hem de mülakatlar ve çalıştayda ortaya çıkarılmıştır. Bu bağlamda Sosyokent'in temel yetenek ve ihtisaslaşma alanları:

- 1) Göç ve Nüfus
- 2) Sağlık ve Bakım Hizmetleri
- 3) Eğitim
- 4) Yoksulluk ve Gelir Dağılımındaki Eşitsizlik
- 5) Kentleşme ve Çevre
- 6) İktisadi Sorunlar

Sağlık

“Toplum sağlığı için teknik inovasyon gereklidir fakat yeterli değildir.”

Türkiye’de ve Dünya’da binlerce kişi kaliteli ve hesaplı sağlık hizmetlerine erişimde problem yaşamaktadır. Sağlık kuruluşlarına başvurulardaki problemler, ekonomik imkânsızlıklar gibi sosyal süreçler, ön yargı veya önemsememekten kaynaklanabilmektedir. Hâlbuki hastalık kronik hale dönüştükten sonra tedavi süreci hem çok maliyetli olmakta hem de uzun zaman almaktadır. Hastalık oluşmadan önce alınacak tedbirler çok verimli yatırımlardır. Fakat insanların bu tedbirlere ilgisi genelde düşük seviyede kalmaktadır. Örneğin, birçok insan zararlarını bilmesine rağmen, sigara bağımlılığından kurtulamamaktadır. Hâlihazırdaki sigara içme yasağı, dumansız hava sahası gibi projeler sigara alışkanlığını bir ölçüde düşürmüştür. Yine aynı örnekten hareketle, sigarayı bırakmakla ilgili yenilikçi bir yaklaşımı bırakabilirsın.org web sitesinde görülmektedir. Elbette, bu tarz uygulamalar daha inovatif hale getirilmeye açıktır.

Toplum sağlığı için teknik inovasyon gereklidir fakat yeterli değildir. Örneğin, diyabet veya halk dilinde bilinen adıyla şeker hastalığı ile ilgili geliştirilmiş tedavilerin, bu hastalığın uzun vadeli zararlarını ortadan kaldırmakta etkili olduğu tespit edilmiştir. Fakat şeker hastaları bu ilaçları ya bir miktar düzensiz olarak kullanmakta veya hiç kullanılmamakta olduğu birçok çalışma ile ortaya konan bir gerçekliktir.

Bu durum, şeker hastalığının ilacının olmasının şeker hastalarının ilaçlarını kullanacağı manasına gelmediğini düşündürmektedir. Buradan ortaya çıkan sonuç, sağlık alanında da inovatif yaklaşımlara ihtiyacımızın olduğudur.

İş dünyasının ürünlerini Afrika'nın en uzak köylerine nasıl ulaştırdıklarına dair yöntemleri ilaçların dağıtımında uygulanıp başarılı olması ve bu alandaki diğer birçok inovatif yaklaşımı devamlı takip etmeye ve öğrenmeye ihtiyacımız hiç bitmeyecek gibi görünmektedir.

Toplumun sağlık sorunlarına yine o toplumdaki fertlerin bir araya gelerek çözüm üretmesinin sadece sağlığa değil, insanların kendilerinin kabiliyetlerine olan inançlarını da artırdığı ve geleceğe daha umutla bakmalarına yol açtığı gözlemlenmektedir. Özetle, sağlıkta sosyal inovasyon ile kastedilen önleyici tedbirlere ilgiyi artırmak ile insanların sağlıklarının korunması, sağlık ve bakım hizmetlerini daha kaliteli ve ekonomik yollarla elimizdeki teknolojik kapasitenin daha verimli kullanımıyla ihtiyaç duyan kişilere ulaştırılmasındaki engellerin ortadan kaldırılması hastaların kronik safhalara gelmeden tedavi edilmesine katkıda bulunmaktadır.

Eğitim

Toplumun gelişimindeki en önemli faktörlerden biri olması nedeniyle bütün sosyal inovasyon merkezleri eğitim konusuna özel bir önem vermektedir. Ülkemiz açısından özellikle dezavantajlı gruplar, yaşlı nüfus, eğitimde fırsat eşitliğinin önündeki bölgesel ve cinsiyet kaynaklı engeller ciddi bir sorun alanı oluşturduğundan toplumsal farkındalığın artırılması ve eğitim konusunda yenilikçi modellerin hayata geçirilmesi önemli bir husustur. Genel bütçede en yüksek harcama kalemlerinden biri olan eğitim için devletin üstlendiği ekonomik yükün hafifletilmesi, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve eğitimin hayat boyu öğrenme felsefesi ile uzun yıllara yayılması gibi önceliklerden bahsedilebilir. Bazı ülkelerde uygulanan karşılıklı gönüllü ders verme pratikleri, ülkemizde okullaşma oranının artırılmasına ve okulların fiziki mekanlarının yönelik bazı öğretmenlerin inisiyatifi ile başlatılan imece projeleri, ÖSYM sınavlarından sonra sınava giren adayların kalem, silgi ve kalemtraşlarını toplayarak köy okullarına gönderen sivil inisiyatifler, "başka bir okul mümkün" sloganı ile ortaya çıkan ve alternatif

müfredat geliştiren girişimler ve çeşitli öğrenci değişim programları bu alanda ortaya konan çok sayıda sosyal inovasyona örnek teşkil etmektedir.

Sosyal inovasyon ve girişimcilik alanında eğitim konusu çok boyutlu olup, temel eğitim sorunlarının çözümüne yönelik faaliyetleri kapsamaktadır. Ancak bu faaliyetlerin yanında "sosyal inovasyon ve sosyal girişimcilik" başlı başına bir eğitim ve bilinçlendirme alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Lisans üstü programlardan özel olarak dizayn edilmiş sosyal inovasyon derslerine, sertifika programlarından sosyal inovasyon akademilerine çeşitli düzeylerde eğitim programları düzenlenerek kamu ve özel sektör firmaları çalışanlarının bu alanlardaki farkındalığı sağlanabilmektedir. Bu lisans üstü ve sertifika eğitim programları sayesinde sosyal inovasyon ve sosyal girişimcilik tecrübeleri akademik bir çerçevede ele alınmaktadır. Eğitim programlarının temel amacı, sosyal fayda yaratmayı amaçlayan başarılı ticari girişimlerin tasarlanması ve geliştirilmesine dair genel bir çerçeve sunmaktır.

Yoksulluk ve Gelir Dağılımındaki Eşitsizlik

Gerek ülkemizde, gerek dünyada yoksulluk hala önemli bir sosyal sorun olmayı sürdürmektedir. Bundan dolayı Birleşmiş Milletlerin kalkınma hedeflerinin ilki yoksullukla mücadeledir. Yoksulluk ve beraberinde getirdiği gelir dağılımındaki adaletsizlik, yoksulluk çeken insanlar için olduğu kadar, mülkiyet haklarının gasp edilme ihtimaline diğer bir ifade ile suç oranlarının artmasına sebep olduğu için yoksul olmayan insanlar için de bir sorundur. Ayrıca, insanların bir kısmı yoksulluktan çocuklarının karınlarını doyuramıyorken aynı şehirde veya ülkede yaşayan bazı insanların ise obeziteye bağlı hastalıklara yakalanıyor olması adalet duygumuzu da zedelemektedir.

Yoksulların bir iş kurmak için sermayeleri yetmediğinden veya kredi almaları için teminat olarak gösterebilecekleri varlıkları olmadığından klasik piyasa yöntemleri yoksulluğu çözemez. Devletin yoksullara maddi yardımda bulunması da verimsizliğe ve yoksulları devamlı yardım almaya teşvik edebilme riskinden dolayı başarılı bir yöntem olarak görülmemektedir.

Yoksulluk ve gelir dağılımı bozukluğu çözülmesi zor olmakla beraber, imkansız da değildir. Muhammed Yunus gibi değişik düşünebilen insanların inovatif yaklaşımları, mikrokredi yöntemi ile Bangladeş'in köylerindeki kadınların yoksulluktan kurtulmalarını ve ekonomik güçlenmenin yanında hayatlarının başka birçok alanında çok büyük iyileşmeyi beraberinde getirmiştir.

"Yoksulluk ve beraberinde getirdiği gelir dağılımındaki adaletsizlik, yoksulluk çeken insanlar için olduğu kadar yoksul olmayan insanlar için de bir sorundur."

Kentleşme ve Çevre

Sosyal inovasyon, sadece sosyal ve toplumsal problemlere çözüm aramakla kalmamakta, ayrıca iklim değişikliği, kalıcı organik kirleticilerin zararları, nesli tükenen hayvanlar, biyolojik çeşitliliğin bozulması, çevre kirliliği, su kaynaklarının tükenmesi, kentleşme sorunları gibi nedenlerle çevresel ya da insan kaynaklı faktörlerin toplum hayatına verdiği zararların önüne geçmek için çaba sarf etmeyi de kapsamaktadır. Bu bağlamda iklim değişikliği, kentsel dönüşüm, şehirleşme, belediye hizmetleri gibi alanlarda sosyal inovasyon çalışmaları ciddi bir önem kazanmaktadır. Örnek vermek gerekirse, evsel ve sanayi atıklarının ayrıştırılması konusunda bilinçlendirme faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, güneş enerjisi kullanım oranlarının artırılması, çöp ayrıştırma davranışının belediyelerde çevre ve temizlik vergisi indirimi yolu ile

ödüllendirilmesi, su tüketim maliyetinin geometrik olarak faturalara yansıtılması, kentsel dönüşüm geçiren muhitlerde sosyal ve ekonomik adaptasyon sürecine yönelik önlemlerin alınması, belediye faaliyetlerinin uygulama öncesinde toplumsal etki analizini yaparak, doğru zamanda doğru yerde doğru hizmetin sunulmasını sağlamak gibi örneklerden bahsedilebilir. Benzer şekilde, tarihi ve kültürel mirasın geleceğe güvenli olarak aktarılmasını ve bu sayede şehirlerin kimliklerinin korunmasını; kentsel dönüşüm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ile sağlıklı yapılaşma süreci gerçekleştirilerek şehirlerin estetik görüntüye kavuşmasını sağlamak, afet öncesi ve sonrasında yönelik tedbirler almak gibi çalışmalar sosyal inovasyon kapsamında ele alınabilir.

Kaynakça

- Abu-Saifan, S. (2012). Social entrepreneurship: definition and boundaries. *Technology innovation management review*, 2 (2).
- Elkington, J., & Hartigan, P. (2008). *The power of unreasonable people: How social entrepreneurs create markets that change the world*. Harvard Business Press.
- Feller, I., & Feller, E. (1981). Public-Sector Innovation as "Conspicuous Production". *Policy Analysis*, 1-20.
- Havel, V. (1994). Post-modernism. *Vital speeches of the day*, 60 (20), 613-615.
- Knack, S., & Keefer, P. (1995). Institutions and economic performance: cross-country tests using alternative institutional measures. *Economics & Politics*, 7 (3), 207-227.
- March, J. G., & Olsen, J. P. (1989). *Rediscovering Institutions*, New York: The Free Press.
- North, D. C. (1990). A transaction cost theory of politics. *Journal of theoretical politics*, 2(4), 355-367.
- OECD (2002), *Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data*, Frascati Manual 2002, OECD, Paris.
- The Young Foundation (2012), *Social Innovation Overview: A deliverable of the project: "The theoretical, empirical and policy foundations for building social innovation in Europe" (TEPSIE)*, European Commission – 7th Framework Programme, Brussels: European Commission, DG Research
- World Economic Forum (2015), *The Global Competitiveness Report 2015-2016*, Geneva: World Economic Forum.

ASBÜ

www.asbu.edu.tr

Hükümet Meydanı No:2 Ulus/ANKARA

Tel: 0 312 596 44 44

